

Aftaná eitt ár í Narsaq:

Størsti ísframleiðari í Grønlandi er Fóm

Í juni í 1994 fór Fóm undir at framleiða ís til grønlandska marknaðin. Nú eitt ár er liðið, síðan maskinurnar á virkinum í Grønlandi fóru í gongd, eigur Fóm meginpartin av ísmarknaðinum í heimsins kaldasta landi. - Higartil hevur gingið væl, og í ár miða vit imóti at hava yvirskot á roknskapinum, sigur Poul Michelsen, stjóri

Fimtan minuttir í tyrli frá flogvøllinum í Narsarsuaq liggur bygdin Narsaq.

Hetta er rimiliga stør bygd við 1.600 íbúgvum, sum liggur á 61 stigum norður - einum stigi longur suðuri enn Føroyar.

Her í Suðurgønlandi er eitt virki, sum framleiðir ís til heimamarknaðin. Nilak kallast tað. Aðrenn Nilak læt upp fyrri einum ári síðani, hildu fleiri, at tað fór ongantíð at fáa størvegis burtúr, tí at selja ís til grønlandingar, tað mundi vera nakað tað sama sum at selja sand í Sahara.

Men spádómarnir eru ikki gingnir út.

Ísurin frá Nilak er tann best umtókti í øllum Grønlandi, og vaflurnar, liturísarnir og lagkøurnar eru so feroyskar, sum tær fáa verið. Tær verða nevniliga gjørdar eftir uppskrift frá Fóm í Havn, og virkið í Havn sendir pinnaisar yvir, so eisini tann vøran altíð er á grønlandska marknaðinum.

Fóm eigur í dag 15 prosent í Nilak. Hini 85 prosentini eigur KNI, gamla grønlandska handlin, og stjóri á virkinum í Grønlandi er Poul Michelsen, sum eisini er stjóri á Fóm.

Hann kann vera væl nøgdur við gongdina higartil í Grønlandi.

Síðan Nilak fór undir

Í Narsaq í Suðurgønlandi hevur Poul Michelsen verið fyra mánaðir hetta seinasta hálva árið. Hann er stjóri á virkinum Nilak, sum Fóm eigur saman KNI, gamla grønlandska handlinum.

- Tað hevur kostað at byggja virkið heilt frá grundini, men í fjór høvdu vit javnvág á roknskapinum, og í ár miða vit imóti at hava yvirskot, sigur Poul Michelsen.

Bileggja mánaðir frammanundan

Tað hevur verið eitt stórt umskifti fyrri fyrrverandi borgarstjóran í Havn at skula standa fyrri einum virki, ið skal royna at klára seg í einum so stórum landi sum Grønlandi.

Framleiðslan kostar tvífalt so nógv sum í Føroyum,

og tað kemst einamest av, at avstandirnir eru so sera stórir. Rávrururnar skulu bileggjast fleiri mánaðir frammanundan úr Danmark, og tá lidnu vørunar skulu sendast kring landið, má tað gerast heilan mánað frammanundan, so tær eru frammi rättstundis.

Eitt dømi er, at tá lidnar vørun skulu sendast til Eysturgønlands úr Narsaq, skulu tær fyrst til Aalborg, so til Reykjavík og síðan við skipi til Eysturgønlands, tí samband er onki millum Narsaq og Eysturgønland.

Hesi viðurskipti hava sett krøv til feroyska stjóran á Nilak, og í fyrstani vóru ymsir trupulleikar. Nú gongur kortini lættari, sigur Poul Michelsen, sum heldur, at uppgávan hevur verið ótrúliga spennandi.

Viðurskiptini kunnu yvirhøvur ikki samanberast við tey feroysku. Hetta er eitt heilt annað samfelag, sum tú nýðist at liva teg inni við fullum huga, og tú lærir hvønn dag. Fólk ið er ótrúliga fyríkomandi, og grønlandingarnir á virkinum hava verið ídnir at seta seg inn í framleiðsluna og duga nú næstan til fulnar at gera alt sjálvir, sigur Poul Michelsen.

Turra luftin ger allan munin

Seks fólk starvast á Nilak, men tað nógv er at gera, eru upp í tólv fólk á virkinum. Poul Michelsen sjálvur er ofta í Narsaq. Í fjór var hann einferð um mánaðin, men hetta seinasta hálva árið hevur hann verið fyra mánaðir tilsamams har yviri.

Uppgávurnar hjá stjóranum á Nilak eru ymskar. Í

byrjanini var tað byggingin, sum skuldi fáast frá hondini, síðan skuldu starvsfólkini læra at gera ís eftir feroyskari uppskrift, og nú fæst stjórni mest við at gera søluavtalur og marknaðarføring.

Tá vit spyrja Poul Michelsen, hvussu tað ber til, at grønlandingar eru so ídnir at eta ís frá júst Fóm, nevnið hann tvær høvuðsorsøkir.

Eina sigur hann vera, at grønlandingum dámar, at ísurin hjá Fóm er 5 prosent feittutari enn teir dansku, og hin er, at luftin í Grønlandi er so tur.

Nógv hava flent at, at vit selja ís í heimsins kaldasta landi, men grønlandingar drekka ótrúliga nógv vætu og eta nógvan ís. Tað er heilt vist tann kalda og turra luftin, sum ger tað, sigur Poul Michelsen.

Á Nilak gera tey ikki bara vaflur, lagkøkur og liturísar og senda pinnaisar úr Føroyum á grønlandska marknaðin. Fruktsaft verður eisini blandað á virkinum, og henni skuldi marknaður verið fyrri, um hon annars smakkar nøkulunda.

Sambært stjóranum á Nilak verða 5 milliónir litrar av fruktsaft framleiddir um árið í danska kongaríkinum, og av teimum drekka grønlandingar eina millión litrar!

Fóm og KNI skrivaðu 1. januar 1994 undir sáttmála um samstarv fyrri trý ár. Tá sáttmálin gongur út 1. januar 1997, skal hann endurskoðast, og tá verður avgjørt, um Fóm fer úr Nilak, ella um tað framhaldið skal eiga í virkinum.

uni

Teir gera íslagkøkur hjá Fóm í Havn. Virkið hjá Nilak í Grønlandi er skorið eftir sama leisti sum tað hjá Fóm. Bæði maskinur og sjálv framleiðslan eru líka